

I. WSPÓŁPRACA PRZEDSZKOLA Z RODZICAMI:

1. Funkcje i zadania przedszkola:

Przedszkole w Polsce stanowi pierwszy szczebel w jednolitym systemie edukacji. Spełnia w nim coraz większą rolę. Jest to wynikiem powszechnego obecnie przeświadczenia, opartego na zdobyciach wiedzy pedagogicznej, o decydującym znaczeniu okresu dzieciństwa w procesie kształtowania się osobowości dziecka.

Przedszkole spełnia społeczno-pedagogiczne funkcje, które swoim zasięgiem obejmują opiekę nad zdrowiem i bezpieczeństwem dzieci, prawidłowym ich rozwojem, wszechstronnie je wychowują, przygotowują do szkoły a rodzicom pracującym zapewniają opiekę nad ich dziećmi.

Program pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym określa zadania wchodzące w zakres następujących dziedzin oddziaływania: odnajdywanie swojego miejsca w grupie rówieśniczej - wspólnocie, budowanie systemu wartości, nabywanie umiejętności poprzez działanie, poznawanie i rozumienie siebie i świata.

Treści programowe zawarte w każdym z działów są integralnie ze sobą powiązane. Stwarzają możliwości jednoczesnego realizowania różnych zadań wychowawczo-dydaktycznych. Rozwój osobowości staje się w ten sposób rezultatem wielostronnego, intensywnego uczestniczenia dziecka w działaniu, przeżywaniu, poznawaniu otaczającego świata.

Przy omawianiu zadań przedszkola, jakie powinno ono pełnić wobec dziecka, nie sposób pominąć roli rodziny.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem opiekuńczo-wychowawczym dla dziecka, wprowadza w kulturę, przekazuje wartości.

Postawy rodzicielskie rozumiane są jako specyficzne zachowania rodziców wobec dzieci, mają bardzo duże znaczenie dla efektów wychowania, dla prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego, dla właściwego kształtowania się osobowości dziecka.

Prawidłowy stosunek rodziców wobec dzieci, rozbudza w nich ufność do otoczenia, wiarę we własne siły, potrzebę współdziałania z innymi, samodzielność.

Przedszkole jest instytucją, która częściowo, a niekiedy całkowicie przejmuje obowiązki związane z wychowaniem dzieci. Rodzice pracujący zawodowo, przebywający cały dzień poza domem, nie mają dostatecznej ilości czasu dla dziecka. Zaspokajają jedynie ich podstawowe potrzeby, a obowiązki wychowania przejmuje przedszkole.

Działalność opiekuńczą w przedszkolu należy rozumieć jako podstawowy składnik wychowania dzieci w tym wieku.

Czynności te są wplecione w proces wychowania. Przejmując je, przedszkole musi zdawać sobie sprawę z wielkiej odpowiedzialności, jaka na nim spoczywa, jak wielka odpowiedzialność w stosunku do dziecka na nim ciąży.

Działalność wychowawczo-dydaktyczna przedszkola, której elementem jest wspomaganie rozwoju dzieci, jest możliwe tylko dzięki współpracy wychowawców z rodzicami każdego dziecka.

Należy dążyć do tego, aby działania przedszkola i domu były zgodne. Rodzice i nauczyciele powinni ze sobą ściśle współdziałać, uzgadniać swoje postępowanie w stosunku do dzieci. Obie strony powinny w równej mierze zdawać sobie sprawę z tego, jakie mogą stawiać wymagania w stosunku do dziecka.

Praca z małym dzieckiem, rozpoczęta w przedszkolu, powinna być kontynuowana w domu i na odwrót. Dotyczy to zarówno problemów wychowawczych, jak i dydaktycznych. Rodzice powinni być na bieżąco informowani o zachowaniu dzieci w grupie rówieśniczej, o postępach jakie dziecko czyni podczas różnorodnej działalności w przedszkolu. Przedszkole zaś powinno uzyskiwać możliwie pełne informacje o dziecku i jego potrzebach od rodziców.

Ogólna wiedza o rodzinie pomaga nauczycielom ocenić poziom pedagogiczny danej rodziny. Ułatwia to dostosowanie odpowiednich metod i form pracy z poszczególnymi dziećmi w przedszkolu. Dobry nauczyciel poznając swoich wychowanków, jednocześnie poznaje ich rodzinę.

Współpraca przedszkola z rodzicami polega czasami na stawianiu rodzicom określonych wymagań, co przyczynia się do poszerzenia ich kultury pedagogicznej i wiedzy na temat wychowania dzieci.

Suchodolski mówi (...) *choć niezbędne jest wychowanie dla przyszłości, w której każdemu przyjdzie żyć i pracować, to ważne jest również uczynienie wartościowym, każdego okresu życia człowieka.*

Wiek przedszkolny powinien przynosić dziecku radość. Należy tak organizować warunki życia i sytuacje wychowawcze, aby się mogły one w pełni wszechstronnie rozwijać i aby ich przeżycia były pozytywne nawet wtedy, kiedy podejmują trudne zadania.

2. Formy współpracy z rodzicami:

Współpraca przedszkola z rodzicami wynika z chęci niesienia pomocy rodzinie w spełnianiu jej funkcji wychowawczych oraz potrzeby ujednoczenia kierunku wpływów przedszkola i domu. Zakres tej współpracy obejmuje: starania o zapewnienie warunków prawidłowego rozwoju dziecka, inicjowanie poczynań pedagogicznych rodziców, oddziaływanie na postawy rodzicielskie, podnoszenie kultury pedagogicznej i poszerzanie wiedzy rodziców o rozwoju i wychowaniu w okresie dzieciństwa, pomoc rodziców w ulepszaniu warunków pracy przedszkola.

Współpracy powinna towarzyszyć troska o przyszłe losy dziecka, o zaspokojenie jego aktualnych i różnorodnych potrzeb i o jego wychowanie.

W przedszkolu pracującym tradycyjnie wypracowano wiele ciekawych form współpracy z rodzicami. Są to:

1. Kontakty indywidualne:

- rozmowy przy zapisie dziecka do przedszkola,
- rozmowy przy okazji przyrowadzenia i odbierania dziecka z przedszkola,
- rozmowy podczas "dni otwartych".

1.

1. Kącik informacyjny dla rodziców.
2. Zajęcia otwarte.
3. Zebrania ogólne.
4. Zebrania grupowe.
5. Uroczystości przedszkolne.
6. Działalność Rady Rodziców.

Kontakty indywidualne z rodzicami można traktować jako podstawową formę współpracy. Rodzice wtedy mają możliwość rozmawiać o swoim dziecku swobodnie, bez świadków. Mogą poruszać różne, czasami trudne problemy. Kontakty indywidualne rodziców z nauczycielami rozpoczynają się w chwili zapisu dziecka do przedszkola. Atmosfera tego pierwszego spotkania rzutuje często na dalszą współpracę rodziców z przedszkolem.

Moment zapisu dziecka do przedszkola stwarza możliwość uzyskania informacji o dziecku, jego zainteresowaniach, sytuacji rodzinnej. Z rozmowy z rodzicami zapisującymi dziecko do przedszkola można wynieść pierwsze wskazówki do przyszłej pracy wychowawczej.

Okazją do rozmów są spotkania nauczycieli z rodzicami, podczas odprowadzania i przyrowadzania dzieci do przedszkola. Odbývają się one w każdym przedszkolu, ale charakter ich uzależniony jest od organizacji danej placówki. Nie powinno się w tych

momentach prowadzić dłuższych, poważniejszych rozmów, zwłaszcza w obecności innych rodziców i przy dzieciach. Służą temu **dni otwarte**, kiedy to nauczycielka może spokojnie porozmawiać o problemach dotyczących danego dziecka. Spotkania takie organizowane są z reguły dwa razy w miesiącu.

Kameralny charakter takich kontaktów może prowadzić do zbliżenia rodziców z przedszkolem. Pozwala to ujednoczyć proces wychowawczy.

Kącik informacyjny dla rodziców – jest to wydzielone miejsce w każdym przedszkolu, np. w hallu, w którym rodzice mogą zatrzymać się, poczekać gdy trzeba, poczytać, obejrzeć prace dzieci. Urządzenie takiego miejsca powinno akcentować gotowość współpracy z rodzicami. W kąciku powinny znajdować się zawsze aktualne informacje i prace przedszkola.

Powinien tam znajdować się regulamin przedszkola, aktualne dane dotyczące realizowanych zadań wychowawczo-dydaktycznych, prace dzieci, rozkład dnia, jadłospis.

Kącik dla rodziców jest jedną z form współpracy z rodzicami. Nie mogą więc znajdować się w nim treści izolowane od całokształtu spraw, które dzieją się w przedszkolu. Powinny one wynikać z planów pracy z dziećmi oraz z planów spotkań z rodzicami. Ważne, aby porozumiewanie się z rodzicami poprzez ten “kącik” nie było przypadkowe.

Zajęcia otwarte to także sposób indywidualnego zbliżania rodziców do problemów wychowania w przedszkolu. Zajęcia otwarte to forma umożliwiająca rodzicom obserwowanie swojego dziecka w czasie zabaw i zajęć w gronie rówieśników. Z reguły rodzice zapraszani są do przedszkola na zajęcia organizowane z całą grupą dzieci w godzinach przedpołudniowych.

Wszyscy rodzice powinni mieć możliwość zobaczenia swego dziecka w czasie zajęć chociaż jeden raz w roku.

Zebrania ogólne są jedną z form współpracy z grupą rodziców. Są one o tyle ważne, że rodzice na takim zebraniu chcą uzyskać jak najwięcej informacji o przedszkolu. Powinni oni zapoznać się z organizacją życia dzieci w przedszkolu, kierunkami pracy

wychowawczo-dydaktycznej placówki.

Rodzice powinni poznać na zebraniu ogólnym, organizowanym na początku roku szkolnego, kadre pedagogiczną. Jest to ważne dla dalszych kontaktów z nauczycielami. Dyrektor przedszkola na zebraniach przedstawia problemy, których rozwiązanie wymaga wsparcia rodziców, przedstawia planowane imprezy.

Rodzice powinni opuścić zebranie zorientowani w potrzebach przedszkola, których spełnienie jest niezbędne do właściwego realizowania zadań edukacyjnych.

Na zebraniach ogólnych wybierana jest Rada Rodziców. Zebrań ogólnych nie zwołuje się często. Lepszą formą współpracy z rodzicami są zebrania grupowe.

Zebrania grupowe rodziców mają tę zaletę, że odbywają się w małym gronie osób zainteresowanych problemami dzieci tej samej grupy wiekowej.

Celem tych zebrań jest zachęcenie rodziców do zrozumienia zachowań i obserwowania dzieci. Tematyka zebrań grupowych wynika z bieżącej pracy z dziećmi i z indywidualnych spotkań z rodzicami.

Na zebraniach tych planowane są wspólnie z rodzicami tematy niektórych pogadarek i dyskusji.

Sposoby prowadzenia zebrań mogą być różne. Po omówieniu bieżących spraw może nastąpić pogadanka lub dyskusja na wybrany temat. Można na zebranie zaprosić prelegenta, mogą być spotkania z lekarzem czy psychologiem.

W czasie spotkań grupowych należy stwarzać miłą, serdeczną atmosferę. Rodzice w czasie swobodnej rozmowy chętniej dzielą się spostrzeżeniami, uwagami, często służą pomocą i radą innym rodzicom.

W czasie zebrań grupowych nauczycielka zdobywa wiele informacji o dziecku. Gdy umiejętnie połączy informacje zdobyte o dziecku podczas obserwacji, z wiadomościami uzyskanymi od rodziców, to ma możliwości lepszego zaprogramowania pracy wychowawczo-dydaktycznej. Między innymi temu służą grupowe spotkania z rodzicami.

Uroczystości przedszkolne zajmują dość istotne miejsce w kształtowaniu więzi przedszkola z rodzicami. Rodzice wykazują bardzo duże zainteresowanie tą formą współpracy, przeżywają ją na równi z dziećmi.

Uroczystości wiążą się w szczególny sposób z wychowaniem społeczno-moralnym i estetycznym. Są one jedną z dróg wpajania dzieciom zasad współżycia. Stwarzają niezastąpione możliwości oddziaływania na rodzinę i otoczenie naszych wychowanków. Dzięki swojej niecodzienności i atrakcyjności wpływają na emocjonalne zaangażowanie dzieci.

Uroczystości są dla wszystkich dużą przyjemnością, pozostawiają po sobie wrażenia mile i ciekawie spędzonego czasu. Udział rodziców w przygotowaniu uroczystości jest bardzo duży. Rodzice chętnie włączają się w przygotowanie dekoracji i strojów. Tym samym "zbliżają się" do życia przedszkolnego, poznając je od kulis.

Rada Rodziców to organ społeczny wybierany przez rodziców na walnym zebraniu.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 XI 1988 r. w sprawie form współdziałania rodziców i opiekunów ze szkołami i organami nadzorującymi szkoły ukazało się w Dzienniku Ustaw nr 31 z 1988 r.

Zmiany regulaminu dotyczą swobody w opracowaniu własnego regulaminu placówki, dostosowanego do jej potrzeb. Cele współdziałania rodziców z przedszkolem określone w paragrafie 2 rozporządzenia, brzmią następująco:

- *spójne oddziaływanie na dzieci przez rodzinę w procesie wychowania i opieki, zgodnie z ich potrzebami rozwojowymi i zdrowotnymi,*

- *upowszechnianie wśród rodziców wiedzy o wychowaniu i funkcjach opiekuńczo-wychowawczych rodziny,*
- *tworzenie właściwego klimatu społecznego i warunków materialnych do funkcjonowania szkoły.*

Niesłuszne jest traktowanie Rady Rodziców przede wszystkim jako zaplecza finansowego przedszkola. Bowiem rada zmierza zarówno do tworzenia warunków do wychowania, jak i do współodpowiedzialności za jego prawidłowy przebieg.

Wieloletnie doświadczenia wskazują jak bardzo Rady Rodziców są pomocne na każdym odcinku działania instytucji wychowania przedszkolnego, dlatego przedszkole czyni wiele starań, aby pozyskać do pracy w tej organizacji ludzi aktywnych, pełnych inwencji, oddanych służbie małego dziecka.

Rady pomagają w zaopatrywaniu przedszkola w pomoce i zabawki, pomagają w organizowaniu uroczystości, angażują pozostałych rodziców do prac użytecznych na rzecz placówki. W ten sposób aktywni rodzice przyczyniają się do budowania prawidłowego układu stosunków społecznych.

Kontakty przedszkola z rodzicami są konieczne. Niektórzy rodzice nie rozumieją sensu zamierzeń wychowawczych przedszkola. Najczęściej oczekują od placówek gotowej recepty na usunięcie doraźnych kłopotów z dzieckiem.

Rodzice nie czują potrzeby analizowania i szukania przyczyn pojawiających się trudności. Z takimi rodzicami współpraca układa się najtrudniej. Tym rodzicom brak jest dobrej woli i chęci współpracy.

Przedszkole musi umieć porozumiewać się z rodzicami w wielu kwestiach. Jednak wszystkie dotyczą tego samego: wychowywania dzieci. Efektem udanej współpracy może być rozbudzenie w nich potrzeby dyskusowania o problemach i potrzebach dzieci, o zasadach i metodach wychowania małego dziecka.

Jak ważna jest współpraca z rodzicami nie trzeba nikogo przekonywać. Trzeba natomiast umieć zachęcić do niej rodziców, umieć pokazywać efekty tej współpracy.

Wszystkim rodzicom, którzy decydują się posyłać dziecko do przedszkola, staramy się uświadomić, iż jest to drugie – obok domu rodzinnego – środowisko rozwojowe. Przedszkole powinno dążyć do tego, aby rodzice zrozumieli, że wszelkie działania podejmowane na terenie przedszkola mają na celu wszechstronny rozwój dziecka.

Współpraca z rodzicami powinna doprowadzić do zintegrowania działań wychowawczych domu rodzinnego i przedszkola dla dobra dziecka, dla jego prawidłowego rozwoju.

Bibliografia:

"Jeszcze o współpracy rodziców z nauczycielami" - Z. Stys

"Szukamy efektywnych form współpracy" - K. Korybska - Wychowanie w przedszkolu nr 1 z 1996 r.

"Wychowanie dla przyszłości" - B. Suchodolski

"Refleksje nad oświatą" - J. Szczepański

"Współpraca przedszkola z rodzicami" - A. Felicka

Hanna Domagała